

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 90

Číslo: 22

30. května 2010

Cena: 7 Kč

DRUHÝ EKUMENICKÝ KIRCHENTAG SE KONAL V MNICHOVĚ

Ve dnech 12. - 16. května se v bavorském Mnichově uskutečnil 2. Ekumenický Kirchentag, akce světového významu, jejíž název bychom mohli přeložit jako "Církevní den" nebo "Církevní sjezd". Těch dnů je ve skutečnosti pět, resp. tři dny plně nabitě programem a úvodní a závěrečná bohoslužba pod širým nebem, která program rámuje. Akce vznikla v poválečném Německu na půdě evangelické církve, dávno má však ekumenické rozměry, i když oficiálně se "ekumenický" Kirchentag konal letos teprve podruhé.

Ekumenická rada církví v ČR již několikrát, s podporou mnichovských organizátorů a Česko-německého fondu budoucnosti, organizovala zájezd na toto setkání, letos s velkým zájmem z řad členů církví - celkem nás bylo 130. A jak to vypadalo? Podle prvních odhadů organizátorů se do Mnichova sjelo více než 100 tisíc lidí, aby se účastnili bohoslužebných shromáždění, společných modliteb, koncertů a přednášek a prohlédli si expozice církevních, diakonických a fairtradových organizací na výstavišti (ERC zde měla také stánek, na kterém prezentovala jak vlastní činnost, tak činnost některých členských církví). Kdo se chtěl zorientovat v přebohatém programu, musel se prokousat takřka osmistránkovou brožurou, která nabízela přehřel podnětů, jak strávit čas na Kirchentagu. A že bylo z čeho vybírat! Nabito bylo všude, kde se objevila

německá evangelická biskupka Margot Kässmannová, s obrovským zájmem se setkaly přednášky Anselma Grüna, Hanse Künga a také příspěvkové bloky věnované ekoteologii (skvělá Indka Vandana Shiva) a boji za sociální spravedlnost a proti chudobě ve světě.

Pravoslavná církev připravila na páteční večer pro 10 tisíc lidí tzv. artoklasii, což je v tradici východního křesťanství obřad lámání (žehnutí) chleba, který se děje na konci večerních chval. Bylo znát, že organizátoři se snaží o ekumenicitu v širokém slova smyslu, jak jim jen rády jednotlivých církví dovolují.

Římskokatolická teoložka prof. dr. Dorothea Sattlerová například řekla, že "Bůh chce, abychom žili ekumenicky", a dr. Olav Fykse Tveit, generální tajemník Světové rady církví, k tomu dodal, že "ekumenismus je znamením naděje pro církev". V ekumenickém duchu proběhl i Česko-německý večer, oblíbené a na Kirchentagu tradiční setkání českých účastníků s německými bratřími a sestrami. Bohoslužebného shromáždění, které večer zahajovalo, se kromě místních věřících a řady českých krajanů účastnil i římskokatolický biskup František Radkovský, který také posloužil kázáním. Čeština zazněla před zaplněnou výstavní halou i o sobotním večeru, při modlitebním shromáždění a prezentaci mezinárodní ekumenické knihy "Laudate omnes gentes", na jejímž

Na Kirchentagu pomáhaly při organizaci tisíce dobrovolníků

vzniku se podílel také evangelický farář Jiří Klimeš.

Příští rok se Kirchentag koná od 1. do 5. června v Drážďanech, bude již 33. a evangelický. Dá-li Pán, rádi se opět zúčastníme a těšíme se na všechny, kdo tak budou chtít učinit, ať už s Ekumenickou radou církví nebo sami.

Sandra Zálabová,
farářka Praha-Břevnov
a vedoucí tajemnice ERC v ČR

NĚKOLIK LETOŠNÍCH POSTŘEHŮ

Právě širší záběru a nesmírná pestrost témat a forem láká i velice rozmanité publikum, které se aktivně a kreativně zapojuje do diskusí i bohoslužeb a vytváří v celém městě přátelskou atmosféru, kterou nenarušilo ani letošní skutečně mizerné počasí.

Kirchentag představuje pro nás celkem těžko pochopitelné církev jako živé hnutí propojené s občanskou společností, aktivně se podílející na veřejných debatách, řešeních společenských problémů a angažované v úsilí o „spravedlnost, mír a zachování stvoření“, jak to formuluje jeden z ekumenických programů. Zároveň nabízí velký prostor pro rozmanité formy spirituality tradiční, charismatické i politické.

Ani tento oslnivý fenomén není samozřejmě prost stínů. Dá se předpokládat, že velká část účastníků se spokojí s několika dny festivalové atmosféry a tím to skončí; je jasné, že řada zúčastněných nevládních organizací a aktivistických skupin se vrátí do skromných poměrů a zápasů všedního dne, které se často zas tak neliší od situace u nás. I ekumenicitu tohoto setkání má značné vady na kráse. Když se uskutečnil před sedmi lety první společný Kirchentag obou hlavních konfesí – evangelické a římskokatolické, byla to velká událost, která vyvolala přehnané naděje. Spontánní iniciativa zdola prolomila tehdy římskokatolické tabu nepřipouštějící věřící jiných církví k přijímání eucharistie. Následovaly tresty pro přestupníky a také postupné zhoršování ekumenických vztahů v důsledku opakovaných vyjádření, která potvrzují, že Vatikán nepovažuje ostatní křesťanské útvary za církev v plném smyslu. Společná prosba římskokatolických i evangelických cír-

kevních představitelů, aby účastníci 2. ekumenického Kirchentagu respektovali řady jednotlivých církví a nepokoušeli se o společné slavení večere Páně, je jasný ústupek římským katolíkům.

Významný východoněmecký evangelik Friedrich Scholremmer se kvůli tomu odmítl zúčastnit. Nakonec se všichni, kdo chtěli (asi dvacet tisíc věřících), najedli při „hostině lásky“, pravoslavné artoklasii, a koza eucharistie zůstala celá. Kromě toho se vytvořil mezi evangelickým a římskokatolickým chrámem protestní lidský řetěz, nikdo nechtěl, aby další odvážní kněží byli kvůli společnému přijímání popotahováni.

Vážnost ekonomické a environmentální situace světa se na programu Kirchentagu nezrcadila dostatečně, dokonce byla tato témata přítomna asi méně než v předchozích letech. To bylo jistě zčásti dáno obtížemi s propojením evangelického a římskokatolického živlu, ale i obecnou bezradností občanské společnosti. Fialový velbloud, který bloudil po přednáškových sálech a připomínal, že „snáze projde velbloud uchem jehly než boháč do království nebeského“, vyjadřoval touhu některých účastníků zaměřit toto pozoruhodné soustředění věřících lidí daleko radikálněji na otázky spravedlnosti a udržitelného způsobu života. Možná, že měl pravdu Jon Sobrino, když prohlásil, že naděje na spravedlivou budoucnost je v chudých Třetího světa, zatímco bohatý svět už žádnou naději nemá. Posluchači na tento vážný výrok reagovali rozpačitým smíchem.

Jiří Silný,
ředitel

Ekumenické akademie Praha

ODKAZ ČESKÉ REFORMACE V NAŠICH ZEMÍCH

V souvislosti s jubilejním rokem 2010 iniciuje a připravuje Církev československá husitská program „Odkaz české reformace v našich zemích“. Tento program byl vyhlášen ústřední radou dne 13. 3. 2010 a jeho rozpracování bylo schváleno biskupskou radou dne 14. 5. 2010 a následně ústřední radou dne 15. 5. 2010. Tímto programem chce naše církev posílit u svých členů i veřejnosti poznání vlastní minulosti a důležitých dějinných, společenských a duchovních tradic naší vlasti i Evropy.

Ideové východisko programu tvoří pojmové určení naší církve, které uvádí jako určující tradici české reformace, konkrétně tradici husitskou, českobratrskou a další úsilí reformační. „Církev československou husitskou tvoří křesťané, kteří usilují naplnit současné snažení mravní a poznání vědecké Duchem Kristovým, jak se nám zachoval v Písmu a v podání starokřesťanském a jak je dosvědčen hnutím husitským, českobratrským a dalším úsilím reformačním“ (Základy víry CČSH a Ústava CČSH 2008, s. 6). Církev československá husitská se k Mistru Janu Husovi a středověké církvi podobají (utrakvistům) při-

hlašuje nejen formálně svým názvem, ale i vnitřně po obsahové stránce víry a učení. Bohoslovecké důrazy husitství jsou přítomny v učení naší církve, jak je to vysloveno ve sněmovním dokumentu z roku 1981 s názvem „Husitská tradice ve víře a učení CČSH“.

Osobnosti české reformace, na které se program zaměřuje, jsou tyto: Mistr Jan Hus, Jan Žižka, Petr Chelčický, Mistr Jan Rokycana, Jiří z Poděbrad, Jan Amos Komenský a další. Priorita patří Mistru Janu Husovi a místům, která se k němu vztahují v souvislosti s přípravou 600. výročí jeho upálení v roce 2015.

Husitství symbolizují zejména tři postavy: **Mistr Jan Hus, Jan Žižka a Petr Chelčický**. Hus jako intelektuál Karlovy doby představuje náboženskou a mravní reformu církve a společnosti. Jan Žižka je středověkým válečníkem. A Petr Chelčický je svým výrazně pacifistickým zaměřením myslitelem odmítajícím násilí jako takové. Tyto tři postavy jsou symbolicky spojeny se třemi místy v jižních Čechách, která jsou tradičně považována za jejich rodiště: **Husinec** je spojován s Mistrem Janem Husem, **Trocnov** s Janem Žižkou a **Chelčice** s Petrem

Chelčickým. Důraz záměrně položený na všechny tyto tři lokality jako stěžejní centra a jejich vzájemný vztah vytváří duchovní vyváženost akcentů české reformace a jejích nejvýznamnějších protagonistů.

Jedním z prvních úkolů je stanovení **míst vztahujících se k české reformaci** (rodiště osobností, dějiště důležitých událostí, kostely, hrady, pomníky a další) v Čechách a na Moravě, případně i dalších zemích. Z jednotlivých diecézí byly vybrány tyto důležité lokality: **V jižních Čechách** Husinec (rodiště M. Jana Husa), Trocnov (rodiště Jana Žižky), Chelčice (rodiště Petra Chelčického), Kozí Hrádek (pobyt M. J. Husa), Písek (husitské městské centrum), Tábor (husitské město – centrum radikálního směru), Sudoměř (místo významné bitvy). **Ve východních Čechách** Hradec Králové (působí kněz Ambrože), Oreb u Třebechovic (shromáždění husitů), Kunětická Hora (místo pobytu Mistra Jana Rokycany). **Praha a střední Čechy**: Betlémská kaple, Univerzita Karlova, hrad Krakovec (místa se vztahem k M. J. Husovi), Žižkov – Vítkov (místo bitvy), Li-

Dokončení na str. 4

Církev hledá Superstar

Mezi televizní diváky se rozhodně nemohu počítat. Hlavním důvodem, proč jsem se jím nestal a nestávám, je především skutečnost, že televizor u nás doma nenajdete, a potom také, že nejrůznější formáty televizních pořadů mě zkrátka neoslovují. Nejspíš už také patřím ke generaci, která k poučení i zábavě vyžaduje médium interaktivnější nežli televize – a tím je dneska především internet. Přesto si o sobě myslím, že co se týče televizní produkce, jsem celkem v obryse, třebaže obrazovku nevlastním. Stále populárním televizním fenoménem jsou nejrůznější soutěže z druhu tzv. reality show. Začal to před lety v Holandsku Big Brother a dnes jsou pořady podobného rázu známé a vysílané po celém světě. Realita v nich zobrazovaná se může týkat jakékoliv oblasti lidského života a soužití: od psychologie mezilidských vztahů v uzavřeném prostoru, přes testování hlasových schopností anebo kulinářského umění, jak jsme toho svědky nyní v pořadu Ano, šéfe! Co na tom, že realita v těchto pořadech prezentovaná je stejně kaširovaná, jako kterákoliv jiná televizní produkce. Mantrou je na prvním místě divácká sledovanost, která když nedosahuje požadovaných kvót, je pořad odsouzen k předčasnému ukončení. Pořad, který mám na mysli já, by patřil právě do takové kategorie. Vysnil jsem si novou reality show, kterou Bohu žel, (nebo Bohu dík?) neuvěde žádná televize na světě: Církev hledá Superstar. Což takhle přenést jeden celý formát televizní zábavy na konkrétní církev? Napadlo mě to, když ústřední rada motivovala tvůrce nové koncepce Českého zápasu finanční odměnou 50000 Kč. To je však zoufale slabý kalibr! V pořadu Církev hledá Superstar by ústřední rada vypsal hlavní odměnu pro vítěze deset miliónů korun, vedle finanční prémie by vítěz obdržel poukaz na misijní cestu kolem světa a na rok by se mohl stát farářem v jednom z lukrativních pražských sborů. Co by soutěž obnášela? Církev by hledala jedince, který by v časovém limitu deseti postupujících kol musel oživit náboženskou obec tak, aby, řekněme po čtvrt roce, byl v této obci nastartován duchovní růst, čítala by nejméně sto nových víru praktikujících duší a přírůstky by převažovaly nad úbytky v řádech stovek procent. Testovaly by se misijní a pastorační předpoklady, evangelizace v mimořádných případech včetně nepřátelského prostředí, manažerské schopnosti, hlasová průprava, vizáž a mnoho dalších věcí. Hlásit by se mohl kdokoliv nad 18 let s čistým trestním rejstříkem: studenti bohosloví, faráři i laici jakéhokoliv přesvědčení. Pokud by vítěz nebyl v duchovenském sboru, na základě výjimky z Řádu duchovenské služby by byl vysvěcen a mohl se ujmout svých odměn i svěřených činností. Zdá se vám to přitažené za vlasy? Inu, taková je přeci většina reality show. Asi z mého plánu nic nebude: církev si ušetří ostudu a "milióny" si ponechá. Ale hledání Superstar by se přesto vzdávat neměla. Vždyť onou Superstar je i v názvu nejslavnějšího muzikálu všech dob: JEŽÍŠ KRISTUS.

David Frýdl

Z kazatelského plánu

1. NEDĚLE PO HODU BOŽÍM SVATODUŠNÍM – SVÁTEK SVATÉ TROJICE

"Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Duchu svatého."

(Mt 28,19)

První čtení Písma: Tób 12,20a–b; Ž 8,2

Tužby:

2. Abychom všichni vyšli v moci Duchu svatého na cesty svědků Páně, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom stvořitelkou, vykupitelkou a sjednocující mocí Otce, Syna a Duchu svatého chápali a s vděčností přijímali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba:

Pane, naše spáso! Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? Svěřuješ nám vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš: Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vsí zemi! Svou velebnost vyvíšil jsi nad nebesa. (Srv. Ž 8)

Skláníme se před tvým trojedným majestátem, odkud k nám promlouváš ve svém Synu Ježíši Kristu a dáváš nám jeho Slovem rozumět v Duchu svatém. Mluv k nám neustále, v Pánu Ježíši Kristu, který na věky žije a kraluje s tebou, naším nebeským Otcem, v moci Duchu svatého. Amen.

Druhé čtení Písma: Ř 11,33–36

Evangelium: Mt 28,18–20

Čtení Písma k obětování: Tób 13,7

Čtení Písma k požehnání: Tób 12,21–22a–b

Vhodné písně: 264, 18 nebo 292, 335

Z NOVOZÁKONNÍCH VÝKLADŮ - SVĚŘENÉ HRIVNY 1

Následující kapitoly nepřináší vyčerpávající výklady podobností, ale spíše vysvětlující poznámky, zajímavosti z biblických reálií a motivaci k zamyšlení nad vzkazy Pána Ježíše do naší současnosti.

Lukáš 19,11-27

Toto podobství je velmi blízké podobství o hrivnách v Matoušově verzi (25,14-30). Snad jsou to dvě verze jedné události nebo snad Ježíš vykreslil tutéž událost ve dvou odlišných podobách pro dvě odlišné příležitosti.

Víme, že Pán Ježíš používal ve svých podobstvích příběhy z každodenního života. Tentokrát je ten příběh založen částečně na konkrétní historické události. Vypravuje o muži vznešeného rodu, který odešel do daleké země, aby si tam činil nárok na království, a o jeho poddaných, kteří učinili všechno, aby mu to překazili. Když roku 4 př. Kr. zemřel Herodes Veliký, zanechal své království rozdělené mezi své syny Heroda Antipase, Heroda Filipa a Archelaa. Toto rozdělení mělo být ratifikováno Římany, kteří tehdy ovládali Palestinu (A. Novotný). Archelaus, kterému připadla Judea, jel do Říma, aby mu Augustus dovolil dědictví převzít. Židé ihned vyslali do Říma poselstvo 50 mužů, kteří prohlásili, že si nepřejí Archelaa za krále. Římané závěť Heroda Velikého nepotvrdili a Archelaovi neudělili titul krále, musel se spokojit s titulem ethnarcha. Když Židé slyšeli podobství Pána

Ježíše, věděli, o jakou historickou událost se jedná. Toto podobství opakuje některé myšlenky, které známe z Matoušovy verze, ale přidává i některé další:

KRÁLOVA DŮVĚRA

Muž vznešeného rodu si zavolal deset služebníků a dal jim deset hriven, tedy každému jednu. Svěřil jim peníze a odešel. Nechal je, aby peníze využili podle svého nejlepšího svědomí. Žádným způsobem do jejich počínání nezasahoval, ani je nechodil kontrolovat. Měli si poradit se svěřenými penězi sami. Tak s námi jedná Bůh, tak nám důvěřuje. Nechává na nás, jak naložíme s dary a talenty, kterými nás do života vybavil.

KRÁLOVO SVĚŘENSTVÍ

V podobství tentokrát přijali všichni stejný obnos. Přesto král neočekával, že všichni s tou částkou budou hospodařit stejně. Ten, kdo proměnil jednu hrivnu v deset hriven, byl pochválen a odměněn, podobně jako ten, kdo proměnil jednu hrivnu v pět hriven. Bůh nepožaduje od všech lidí stejnou výkonnost. Každý jsme jiný a máme různé schopnosti. Boží požadavek není: „Jak velkou práci jsi odvedl?“

dokonce ani ne: „Jak kvalitní je tvá práce?“ Bůh se ptá: „Udělal jsi to, jak nejlépe jsi uměl?“ I ve škole se může stát, že 55 % od žáka, který není moc chytrý, představuje čestnější práci než 90 % od žáka, kterému to jde snadno. Bůh nás ocení, když ze sebe vydáme to nejlepší, čeho jsme schopni.

KRÁLOVO TESTOVÁNÍ

V podobství nás Pán Ježíš učí, že se napřed musíme osvědčit v malých věcech, a teprve potom nám budou svěřeny velké věci. Napřed měl služebník hospodařit s jednou hrivnou, pak mu byla svěřena vláda nad deseti městy. Nejlepším příkladem je Ježíš sám. Ze svých 33 let strávil Ježíš 30 let v Nazaretu. Kdyby s absolutní věrností neplnil své úkoly v tesařské dílně v Nazaretu včetně povinnosti živit rodinu, sotva by mu Bůh dal vrcholný úkol být Spasitelem světa. Bůh nás zkouší, jak obstojíme i v malých nenápadných úkolech. Právě odtud vede cesta k výšinám. Je bláhové pohrdat drobnou obyčejnou prací a myslet si, že na ni nezáleží.

Podle Williama Barclaye
připravila Jiřina Kubíková
Pokračování příště

Nad Písmem

JDĚTE KE VŠEM NÁRODŮM... Mt 28,18-20

Milé sestry, milí bratři, prožíváme první neděli po svatodušním hodu, a tak v kalendáři máme dnešek vyznačen jako svátek svaté trojice. Červeně vyznačený den nás přivádí k otázce - jak tyto chvíle vlastně slavít, co sobě i druhým připomenout?

Zakoušíme dobu, v níž lidé obecně rádi tvrdí, že pro jejich životní směřování je především určující jejich svoboda, ego a rozum. Tato „trojice“, mají za to, jde pak samovolně do rozporu s naukou církve, s jejími rády, svátky a diktáty. Je věčně živou otázkou, jak se ponořit a jak i pro druhé uchopit tajemství svaté trojice.

Podobně se také ptáme, jak tlumočit evangelium, jak jít do celého světa a křtít. Naříkáme si, jak svět o nás nestojí, a často, přízně, bojíme se poslání, které před nás náš Pán postavil. Dnešní Ježíšova slova z evangelia jsou, jak víme, pro nás vystavěna jako jeho závěrečná řeč, jako odkaz, úkol pro všechny učedníky až do skonání věků. Učit o Ježíšových příkazech není složité a nejsou ani těžké. Sám Ježíš nezanechal svým učedníkům tvrdou nauku, plnou opakujících se pouček a nařízení. Ve srovnání s Mojžíšem stojí Ježíš před těmi svými docela v jiné pozici. Když se třeba jen letmo začteme do páté knihy Mojžíšovy, která je vnímána jako Mojžíšova předsmrtná řeč k Božím lidu, ani se nemůžeme divit onomu označení první části Písma svatého, kterému říkáme zákon a pro upřesnění přidáváme důležité slůvko Starý. Nutnost zákona a pořádku vyplývá z pozadí celé této velké části Bible. Ustanovení a důležité

předpisy podepírají Boží slovo a životní příběhy lidí. Nový zákon je v tomto značně odlišný. Příkazy, které se mají vzájemně učit Kristovi učedníci, nemají podobu lexikonu. Jsou zvěsti o možném vztahu k Bohu, který je nám přiblížen prostřednictvím ani ne tak diktující nauky, jako spíše právě svatou trojici.

Úkol „Jít ke všem národům“ bývá vnímán jako výzva pro učedníky k misii. Smí být ale také pro nás svědectvím, že Bůh nikomu nestrání a jeho povolání se může vztahovat vskutku na každého bez ohledu na národnost, pohlaví či naše lidské sympatie. A dlužno říci, celá ta Ježíšova závěrečná řeč je především reakcí na učedníky.

Když se s nimi po svém vzkříšení v Galileji setkal na hoře, kterou jim předem určil, učedníci jej spatřili a, jak říká evangelista Matouš, navenek se mu klaněli, ale ve svém srdci někteří pochybovali. „Je mi dána veškerá moc, na nebi i na zemi,“ řekl jim Ježíš. Viděl do nich a jejich pochyb, a proto i přidal výzvu, aby se nebáli jít se svědectvím evangelia do života. Pro jejich nevíru a tvrdost srdce jim a také i nám Ježíš říká zaslíbení: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny, až do skonání tohoto věku.“

„Pán s vámi“ zní nám z liturgie na konci bohoslužeb. Ono ujištění nám pak promlouvá i do všech začátků našich pochybností. Jít ke všem, získávat učedníky a učit je všemu, co nám Ježíš přikázal, by mělo být přeci snadné, zdá se nám. Ale jak jsme všichni poznali - není. I my, podobně jako lidé ze světa, se totiž opíráme

mnohdy jen o křídla svých představ, sami o sebe a svůj rozum. Ona trojice naší životní síly nám pak zpětně přivádí množství pochybností: Má církev ještě dneska smysl? Ptáme se často v prázdnu, či v lepším případě poloplnném kostele lidí. Kdo přijde po nás? Vyměříme? Množství otazníků se krouží v našem nitru a Pán neslibuje, že bude pro nás lehké jít k lidem a svědčit o životě a živém vztahu k Bohu. Pán Ježíš má sílu rozprostřít veškeré naše pochybování, pokud o to budeme stát a učit se v Duchu svatém přímo od něj o Bohu Otcem, a tak i zcela přirozeným způsobem učit všude i druhé...

Pavel Pechanec

Pane Ježíši Kriste, náš Králi,
skláníme se před tebou,
uvnitř však býváme často plni
pochybností.
Máme jít ke všem lidem
se svědectvím o životě.
Lekáme se však svěřeného
úkolů,
přešlapujeme na místě,
ohlížíme a vracíme se zpět.
Prosíme o Duchu svatého...
Náš vlastní duch nás zbavuje
odvahy, spoutává, jsme hned
s rozumem v koncích.
Prosíme o Duchu svatého,
aby v nás oživoval
platnost tvého zaslíbení,
že jsi s námi po všechny dny
a na žádný úkol života
nejsme sami.
Prosíme o Duchu svatého,
abychom dokázali jít za tebou,
a tak i za druhými.
Amen

VÁLEČNÁ EXILOVÁ ETAPA PROF. F. M. HNIKA

V březnu 1936 dr. František M. Hník podal na Husově fakultě habilitační práci Pohnutky dobročinnosti v křesťanství. Do komise, jež ji měla posoudit, byl zvolen z naší církve prof. A. Spisar, z Českobratrské církve evangelické profesori F. Bednář a F. Linhart. Docentem pro sociologii a křesťanskou sociální etiku byl její autor jmenován r. 1936.

Během roku 1938 se pak teolog rozhodl o působení za hranicemi republiky. Již na schůzi ústřední rady 12. ledna 1938 byla probírána pozvánka představeného Manchester College v Oxfordu prof. J. H. Weatheralla Hníkovi a jeho rodině, aby zde teolog mohl ve studijním roce 1938-39 konat lektorát sociologie. Pobyt navazující na teologovo studium zde (1934 - 35) s přípravou habilitace byl Hníkovi z ústředí církve povolen. Počátkem dubna 1938 dalo k těmto přednáškám souhlas i ministerstvo školství a národní osvěty. Pro toto pozvání bylo důležité, že Hníková habilitační práce byla přeložena do anglického jazyka a vydána roku 1938 ve vynikajícím nakladatelství (František M. Hník, *The Philanthropic Motives in Christianity*, Basil Blackwell, Oxford 1938), a recenzována v řadě významných zahraničních odborných periodik (*The American Journal of Sociology*; *The Journal of Religion*; *The Journal of Theological Studies*).

V červnu 1939 Hník požádal ústředí církve o prodloužení své dovolené k pobytu v Anglii na další měsíce, což mu bylo povoleno. Teolog se nechtěl v složité politické situaci vracet do vlasti a čekal na další vývoj ve střední Evropě.

Roku 1939, na počátku protektorátu, Hníkovi doma vyšla ještě práce *Otázky veřejného života z hlediska ekumenického křesťanství*. Ústřední rada přijala kladně i návrh prof. Františka Kováře na schválení Hníkovy mimořádné profesury na Husově fakultě pro obor křesťanské sociologie.

V době války teolog působil v Anglii. Na universitě v Oxfordu ukončil pobyt na konci srpna 1941. Pak byl povolán na ministerstvo zahraničních věcí československé exilové vlády. Od 1. září 1941 do 31. března 1945 byl přednostou oddělení pro kulturní spolupráci s britskými universitami a církvemi. V těchto kruzích vedl propagandu směřující k osvobození Československa. Byl i členem profesorského kolegia Christ Church v Oxfordu. V tomto období na sociologa začal výrazně ideově působit prezident Edvard Beneš. Politickou i ekumenickou složku teologova díla nelze v několika dalších letech bez poznání toho-

to vlivu pochopit. Hník byl v exilu i publikačně činný. Za všechny jeho exilové texty zmiňme jeho studii *Anglické náboženství*, vydanou Kruhem přátel československé knihy v Londýně roku 1941 ve sborníku *O Anglii a Angličanech*. 9. července 1942 mu udělila čestný doktorát teologie universita v Aberdeenu.

Válka skončila a teolog se v druhé polovině května 1945 vrátil s částí exilové vlády přes Košice do vlasti. Výnosem ministerstva školství a osvěty ze 17. prosince 1945 byl jmenován s účinností od 28. října 1939 řádným profesorem oboru sociologie a křesťanské sociální etiky pro naši církev na Husově československé evangelické fakultě bohoslovecké. Prezidentu Beneši blízký Hník byl na schůzi jejího profesorského sboru 12. června 1946 zvolen děkanem pro studijní rok 1946/47. Při děkanské instalaci 10. prosince 1946 přednášel na téma *Duchovní základy nového humanismu*.

V prudké poválečné politizaci církevního života nemohl národní socialista Hník počítat s tím, že půjde jen cestou fakultního učence. Před únorem 1948 zasahoval často do života své církve. Autoritou, o níž se opíral politicky i ideově, byl především prezident Beneš. S ním byla řadou myšlenek spjata většina jeho textů i aktivit v letech 1945-48. I teologův ekumenismus z tohoto období nese stopy státníkovy vlivu. Prezidentovi věnoval i zasvěcenou monografii *Edvard Beneš, filosof demokracie*, vydanou roku 1946 nakladatelstvím Melantrich.

Jaroslav Hrdlička

Prof. František M. Hník v Oxfordu

Poděkování a vzpomínka

Na konci dubna odešla k našemu nebeskému Otci sestra Květa Jůsková.

Náboženská obec v Horních Počernicích byla doslova jejím domovem. Byla věrnou členkou a starala se o celý sbor. Byla dobrou duší počernického sboru do doby, než ji nemoc přinutila před třemi lety k odstěhování k vnučce na Moravu. Sestra Květa Jůsková byla dlouholetou účetní, její obrazy zdobí počernickou modlitebnu a kronika náboženské obce je díky jejímu nadání krásně napsaná a ilustrovaná.

Od doby, kdy se sestra Jůsková od nás odstěhovala, nám moc chybí a bude chybět stále. Rádi bychom na ni vzpomněli spolu se všemi, kdo ji znali, a poděkovali za její život a vše, co pro církev udělala.

Rada starších náboženské obce Horní Počernice

ODBOJOVÁ ČINNOST A PERZEKUCE...

Dokončení
Mezi terezínské vězně patřili i dva představitelé válečné ČČS(H): válečný správce tehdejší západočeské (později pražské) diecéze Jan Lomoz, který byl jako jeden z tzv. sabotérů České ligy proti bolševismu 14. prosince 1944 zatčen na přímý rozkaz německého státního ministra pro Čechy a Moravu K. H. Franka, a ústřední radou dosazený zástupce správce téže diecéze Karel Vodička. Ten v jednom ze svých článků vzpomínal na situaci církve krátce před zatčením Jana Lomoze: „Jednal jsem tehdy s přednostou nekatolického oddělení ministerstva školství, odb. radou Ondřejem Charvátém. Tento upřímný, poctivý Čech mi řekl, že nejprve vysoudí půdu, zjistí smýšlení ministra a nejvyšších míst v té věci (jednalo se o možnost setrvání Jana Lomoze ve funkci diecézního tajemníka). Když si mě pak zavolal, řekl mi poctivě a do slova: „Už nejde ani o Lomoze, ani o vás, jde o celou církev. Je dobře známo smýšlení církve i její život.“ Ptám se, jak tomu mám rozumět? „Celá vaše církev je zralá k rozpuštění,“ zněla odpověď. A dodal: „Nejprve jí bude odňata dotace a pak bude rozpuštěna pro odbojové husitské zásady.““

Církev měla své mučedníky v Lidicích i Ležákách, jejichž vyhlazení přímo souviselo s atentátem na zastupujícího říšského protektora Reinharda

Heydricha. Právě málo známé účasti našich věřících na uskutečnění atentátu věnujme trochu více pozornosti. V historiografii naší církve vztahující se k druhému odboji byla již alespoň částečně popsána odbojová činnost jednoho z blízkých podporovatelů paraskupiny Clay, uherskobrodského faráře Rudolfa Babuly, který zemřel 10. dubna 1945 v Mauthausenu. Není bez zajímavosti, že radistou tříčlenné skupiny Clay byl příslušník naší církve, četař aspirant Čestmír Šikola, kterému se komunistický režim za jeho statečné a pevné postoje „odvděčil“ mučením a vězněním. V povědomí naší církve je však poměrně málo známá skutečnost, že mezi nejbližší podporovatele a ukryvatele paraskupin Silver A (nadporučík Alfréd Bartoš, rotmistr Josef Valčík a svobodník Jiří Potůček), Anthropoid (rotmistr Jan Kubiš a rotmistr Jozef Gabčík) a Out Distance (nadporučík Adolf Opálka, desátník aspirant Ivan Kolařík a rotný Karel Čurda) náleželi rovněž příslušníci naší církve.

V Praze na Žižkově patřila mezi nejobětavější spolupracovníky a ukryvatele parašutistů rodina Moravcových, která se velice dobře znala s hlavním ubytovatelem a nejbližším spolupracovníkem parašutistů, učitelem Janem Zelenkou-Hajským. Vrchní inspektor Alois Moravec byl členem rady starších žižkovské náboženské obce a sa-

mozejm, že s církví žila celá jeho rodina. Nezapomenutelně se do životů parašutistů – například Valčíka, Kubiše, Gabčíka či Opálky – zapsala „teta“ nebo také „máma“ Marie Moravcová, která vynikala statečností, neohrožeností a osobní obětavostí – právě jí patřilo kolo nalezené po atentátu. Starší syn Moravcových Vlastimil zvaný „Ata“ vezl například parašutisty do Plzně, kde měli zabezpečit možnost napadení Škodových závodů. Mladší syn Moravcových Miroslav zahynul jako letec RAF – létal u 310. československé stíhací peruti – den po spojenecké invazi do Normandie 7. června 1944. Celá rodina za svoji příkladnou pomoc parašutistům – bez které by celek rezistence nemohl téměř existovat – obětovala život. Marie Moravcová ještě před zatčením spáchala sebevraždu, Alois Moravec a syn Vlastimil byli zatčeni, brutálně vyslýcháni a nakonec 24. října 1942 popraveni v Mauthausenu. Po přesunu parašutistů do krypty chrámu sv. Cyrila a Metoděje, který zprostředkoval Petr Fafek s Janem Sonnevendem, se do pomoci parašutistům zapojili členové náboženské obce v Praze Na Zderaze v čele s kostelníkem Josefem Jeřábkem. Ten se již dříve znal s dr. Vladimírem Petřkem, který měl na starost veškeré praktické záležitosti spojené s ukryváním parašutistů v kryptě. Josef Jeřábek „naším

hochům“ – nevěděl přesně, komu pomáhá – od členů novoměstské náboženské obce spolu s farářem Krejčíčkem a od svých příbuzných a známých z Podbrdsko obstaral a Petřkovi předal dva obleky, velké množství potravinových lístků, jídlo včetně salámů, ovoce, cukru, samozřejmě chleba, peníze či cigarety. Pro koho byla pomoc určena, zjistil kostelník Jeřábek až v ranních hodinách 18. června 1942. „Věřil jsem, že br. dr. Petřek podporuje nějakou skupinu vlasteneckého odboje, ale že mají souvislost s atentátem na lotra Heydricha, jsem nevěděl až do prvých výstřelů asi o půl páté ráno dne 18. 6. 1942. Po vyběhnutí na kostelní půdu s rozhledem ze střešových vikýřů – vidím sta německých vrahů.“

Opomenuti by neměli zůstat ani členové odbojové skupiny S 21 B, která byla vytvořena v rámci OSVO v Červeném Kostelci, Bohdašíně, Malých Svatoňovicích, Rtyni v Podkrkonoší a Úpici. Mnozí čechoslováci i jejich rodiny z této odbojové skupiny byli popraveni za obětavou pomoc parašutistům, především radistovi desantu Silver A Jiřímu Potůčkovi-Tolarovi. Jmenujme alespoň některé, jejichž jména byla vytesána i na pamětní desky ve sborech v Červeném Kostelci a Rtyni v Podkrkonoší: Antonín Burdych st., Josefa Burdychová, Antonín Burdych ml., Milada Burdychová,

Miloslav Hampl, Václav Hejna, Josef Klikar, Jaroslav Merta, Zdenka Satranová, Jaroslav Semerák a Jaroslav Vokatý. Z těch, kterým bylo dopřáno přežít, jmenujme alespoň horníka Antonína Němečka.

Jak již bylo nastíněno, věřící naší církve se neztratili ani v době vypuknutí Pražského povstání. Odhaduje se, že na straně povstalců padlo asi 280 příslušníků naší církve. A nešlo vždy jen o přímou účast věřících na bojích v ulicích Prahy a na barikádách. Je známou skutečností, že dne 7. května to byl právě Husův sbor v Praze na Vinohradech, kam bylo přeneseno vysílání Československého rozhlasu.

V dubnu 1939 vytyčil pražský diecézní tajemník Jan Lomoz sobě i své církvi následující cíl: „*Sešli jsme se k práci v naší národní křesťanské církvi, abychom sloužili dvěma velikým ideálům: křesťanství a národu. Proti oběma bylo u nás v Čechách často hřešeno. Proto poučení výsledky různých mezinárodních a protináboženských hesel, musíme opět křesťanství a lásce k národu dát nejpřednější místo ve svém životě.*“

Nezapomínejme a držme odkaz našich bratrů a sester, kteří tomuto cíli dostáli a byli pro něj ochotni obětovat i svůj život.

Díky, Pane, za každého z těchto tvých služebníků.

Martin Jindra

